

POSTANOWIENIE

Dnia 12 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **J. M.**

wobec którego warunkowo umorzono postępowanie o czyn z art. 216 § 1 i 2 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 listopada 2025 r.,

zażalenia pełnomocnika oskarżyciela prywatnego A. K.

na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego

Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 23 września 2025 r., sygn. akt V WKK 25/25

o odmowie przyjęcia kasacji

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 27 czerwca 2025 r., sygn. akt V Ka 124/25,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ciechanowie

z dnia 3 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 555/22

na podstawie art. 530 § 3 k.p.k. i art. 518 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika z urzędu oskarżyciela prywatnego A.K. – adw. K.L. (Kancelaria Adwokacka w P.) kwotę 1.771,20 zł (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden złotych dwadzieścia groszy), w tym 23 % VAT, tytułem opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji oraz sporządzenie zażalenia na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 23 września 2025 r., sygn. akt V WKK 25/25.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ciechanowie wyrokiem z dnia 3 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 555/22, uznał J. M. za winnego popełnienia czynu z art. 216 § 1, 2 i 3 k.k. i na podstawie art. 216 § 3 k.k. odstąpił od wymierzenia mu kary (k. 452).

Po rozpoznaniu wywiedzionej przez oskarżyciela prywatnego A. K. apelacji, Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z dnia 27 czerwca 2025 r. w sprawie o sygn. akt V Ka 124/25, zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że uznając J. M. winnym popełnienia czynu z art. 216 § 1 i 2 k.k., postępowanie karne wobec niego warunkowo umorzył na okres próby 1 roku i zobowiązał go do przeproszenia pokrzywdzonego (k. 532).

Od powyższego orzeczenia kasację wniósł wyznaczony oskarżycielowi prywatnemu A. K. z urzędu pełnomocnik, zaskarżając go w całości, na niekorzyść oskarżonego J. M. , zarzucając mu rażącą obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., a także art. 415 § 1 k.p.k. w zw. z art. 46 k.k., oraz rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 66 § 3 k.k. i art. 66 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 67 § 1 k.k. (k. 556, 569-572).

Zarządzeniem z dnia 23 września 2025 r., sygn. akt V WKK 25/25, Zastępca Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Płocku na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. odmówił przyjęcia powyższej kasacji z uwagi na fakt, iż została ona wniesiona od wyroku warunkowo umarzającego postępowanie na niekorzyść oskarżonego i nie podnosiła uchybień procesowych wymienionych w art. 439 k.p.k. (k. 582).

Na to zarządzenie w ustawowym terminie zażalenie wniósł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego A. K. , zarzucając mu:

1. *„rażącą obrazę art. 523 § 3 kpk poprzez nieprawidłowe zaniechanie uznania kasacji wywiedzionej na niekorzyść oskarżonego od wyroku warunkowo umarzającego postanowienie jako nie mieszczące się w dyspozycji tego przepisu,*

2. *rażącą obrazę przepisów prawa procesowego w art. 530 § 2 kpk oraz art. 523 § 3 kpk poprzez wydanie zarządzenia o odmowie przyjęcia kasacji ze względu na uznanie, że w sprawie zachodzi okoliczność zawarta w przepisie art. 523 § 3 k.p.k. podczas gdy przepis art. 530 § 2 k.p.k. nie przewiduje możliwości odmowy przyjęcia kasacji na opisanej podstawie.”*

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia w całości, a także przyznanie kosztów świadczonej oskarżycielowi prywatnemu pomocy prawnej z urzędu w zakresie sporządzenia i wniesienia kasacji oraz zażalenia w niniejszej sprawie, a także „kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym” wskazując, że koszty te nie zostały dotychczas uiszczone w całości ani w części (k. 587-588).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie pełnomocnika oskarżyciela prywatnego nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 523 § 3 k.p.k. kasację na niekorzyść można wnieść jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania. Wyjątek od wskazanej zasady uregulowany został w art. 523 § 4 pkt 1 i 2 k.p.k., który stanowi, że ograniczenie to nie dotyczy kasacji wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k., a także w przypadku, gdy ten nadzwyczajny środek zaskarżenia wnosi Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich, bądź Rzecznik Praw Dziecka.

W przedmiotowej sprawie wobec J. M. zapadł wyrok warunkowo umarzający postępowanie, od którego kasacja nie przysługuje. Pomimo, iż literalna treść art. 523 § 3 k.p.k. nie różnicuje podstaw umorzenia postępowania, to jednak jego zakres zastosowania nie obejmuje rozstrzygnięć o warunkowym umorzeniu postępowania karnego. Należy bowiem zauważyć, że wyrok warunkowo umarzający nie stanowi klasycznego „umorzenia” w sensie formalnym, lecz jest orzeczeniem, w którym sąd przesądza o popełnieniu czynu i winie oskarżonego, a jedynie z przyczyn celowościowych rezygnuje z wymierzenia kary. Z tego względu, orzeczenie takie wykazuje istotne podobieństwo do wyroku skazującego, a nie do decyzji kończącej postępowanie z przyczyn proceduralnych. Przyjęcie odmiennego stanowiska, dopuszczającego wniesienie kasacji na niekorzyść od wyroku

warunkowo umarzającego postępowanie oznaczałoby *de facto* akceptację rozszerzającej wykładni przepisu art. 523 § 3 k.p.k., który ze swej natury nie może być interpretowany w taki sposób. Ustawodawca wyraźnie przewidział ograniczenie prawa do kasacji w tym zakresie, o czym świadczy brak wymienienia wyroku warunkowo umarzającego w katalogu rozstrzygnięć objętych dyspozycją tego przepisu. Skoro zatem, pomimo świadomości istnienia instytucji warunkowego umorzenia (por. art. 414 § 1 k.p.k.), ustawodawca nie uwzględnił jej w treści przepisu art. 523 § 3 k.k., należy uznać, że zamierzał wyłączyć możliwość zaskarżania takiego rozstrzygnięcia kasacją wniesioną na niekorzyść oskarżonego. Taki sposób rozumienia przepisu odpowiada zasadzie racjonalności ustawodawcy oraz zapewnia spójność systemową regulacji środków zaskarżenia. Zresztą takie stanowisko zostało również utrwalone zarówno doktrynie jak i w judykaturze (por. m.in. postanowienie SN z dnia 25 września 2018 r., V KK 285/18; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2018 r., IV KZ 51/18; D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II. Art. 425-673*, Warszawa 2024, s. 567). Skoro zatem podniesione w kasacji zarzuty nie należały do kręgu bezwzględnych przyczyn odwoławczych, Zastępca Przewodniczącego Wydziału słusznie odmówił przyjęcia kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego na niekorzyść oskarżonego od wyroku warunkowo umarzającego postępowanie.

Odnosząc się zaś do drugiego zarzutu podniesionego w zażaleniu należy zauważyć, że przepis art. 530 § 2 k.p.k. nakazuje Prezesowi sądu (przewodniczącemu wydziału, przewodniczącemu składu orzekającego lub upoważnionemu sędziemu – art. 93 § 2 k.p.k.), do którego wniesiono kasację, odmowę przyjęcia kasacji, jeżeli m.in. zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 429 § 1 k.p.k., a więc także i wówczas, gdy środek odwoławczy jest niedopuszczalny z mocy ustawy. Niewątpliwie niedopuszczalna jest kasacja, która nie uwzględnia ograniczenia wskazanego w przepisie art. 523 § 3 w zw. z § 4 k.p.k. W tej sytuacji należało odmówić przyjęcia kasacji pełnomocnika oskarżyciela prywatnego na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 3 k.p.k. Fakt przywołania w zaskarżonym zarządzeniu tylko pierwszego z przywołanych przepisów pozostaje bez znaczenia z punktu widzenia trafności

decyzji podjętej przez Zastępcę Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Płocku. Raz jeszcze wskazać bowiem należy, że wywiedziona przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego kasacja jest niedopuszczalna z mocy ustawy, albowiem została wniesiona od wyroku warunkowo umarzającego postępowanie i nie oparto jej na uchybieniach wymienionych w art. 439 k.p.k. Zatem wskazanie niepełnej podstawy prawnej odmowy przyjęcia kasacji świadczy wyłącznie o braku staranności podczas redagowania zarządzenia i nie ma wpływu na jego treść.

Rozstrzygając w przedmiocie kosztów należnych pełnomocnikowi oskarżyciela prywatnego za udzielenie pomocy prawnej z urzędu kierowano się treścią art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1564 ze zm.), a także § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 3 i ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2024 r., poz. 763 ze zm.). Skoro zarządzeniem z dnia 31 lipca 2025 r. adw. K.L. został wyznaczony z urzędu „w celu ewentualnego sporządzenia kasacji” od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 27 czerwca 2025 r., sygn. akt V Ka 124/25, co też uczynił, a także wniósł zażalenie na odmowę przyjęcia kasacji, to za wykonane dotychczas czynności powinien otrzymać stosowne wynagrodzenie. Nie jest natomiast zasadny wniosek pełnomocnika oskarżyciela prywatnego w zakresie w jakim domaga się także pokrycia kosztów za obronę w postępowaniu kasacyjnym. Skoro kasacja nie została przyjęta, to nie doszło do etapu jej rozpoznania, a tym samym udział pełnomocnika ograniczył się jedynie do czynności pisemnych. Tym samym pełnomocnikowi nie przysługuje odrębne wynagrodzenie za „obronę”. Brak jest podstaw do zasądzenia opłaty w tym zakresie, albowiem nie można przyznać wynagrodzenia z tytułu czynności, które nie miały miejsca.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak w sentencji.

[J.J.]

[a.]